

:R

Nye utfordringer – eller muligheter?

Hvordan påvirkes vi av EU?

Norsk Sentrumsutvikling 31.10.2024

:RUD
PEDERSEN
GROUP

Innhold

- EU Systemet
- Det regulatoriske bildet
- Hva kommer?

EU Systemet

Bakgrunn, oppbygging og stammespråk

Kort om EØS-avtalen

- Omfatter EU-landene og **Norge, Island og Liechtenstein.**
- Avtalen gir Norge samme retter og plikter som andre EØS-land
- EFTA: vårt overvåkingsorgan som regulerer og kontrollerer EØS-landenes tilslutning til EØS-avtalen.
- Omfatter ikke landbruk, fiskerier og avtaler om handel med andre land utenfor EØS. Dette har vært særdeles viktig for Norge.

Styringsorganene i EU

EU-kommisjonen

EUs utøvende myndighet. Har som oppgave å forberede saker og stille forslag til Parlamentet og Rådet.

Overvåker at all EU-lovgivning overholdes av alle medlemsstater. Setter dagsorden. Deles inn på to måter, vertikalt og horisontalt.

Europaparlamentet

En av EUs to lovgivende forsamlinger. Hovedfunksjonene er lovgivning og budsjett, samt å føre kontroll med Kommisjonen. 720 medlemmer som velges direkte i medlemslandene. Makt og antall oppgaver har økt drastisk.

Rådet

Representerer EUs medlemsland og består av to institusjoner, Det europeiske råd og Ministerrådet. Sammensatt organ, lovgivende sammen med Parlamentet og utøvende sammen med Kommisjonen. Vedtar lover i samråd med Parlamentet, og beslutter EUs langtidsbudsjett.

Rettsaktene i EU

EU benytter seg av ulike rettsakter til ulike formål.

Den overordnede beslutningsprosessen

Behandlingen av en rettsakt kan ta fra måneder til år, avhengig av sakstype og innhold

Kun Kommisjonen kan foreslå nye rettsregler.

I forkant utarbeider de ofte høringer.

Fremme politikk i form av meddelelser til Rådet og Parlamentet.

Kommisjonen forbereder

Skille mellom
Gjennomføringsrettsakter:
komite med representanter fra medlemsland.

Delegerte: ekspertgruppe

**Komitebehandling/
klarering Parlamentet
og Rådet**

Forslag sendes Parlamentet og Rådet.

Den normale beslutningsprosedyren:
Parlamentet og Rådet blir enige om alle detaljer etter maksimalt 3 behandlingsrunder.

Parlamentet og Rådet diskuterer

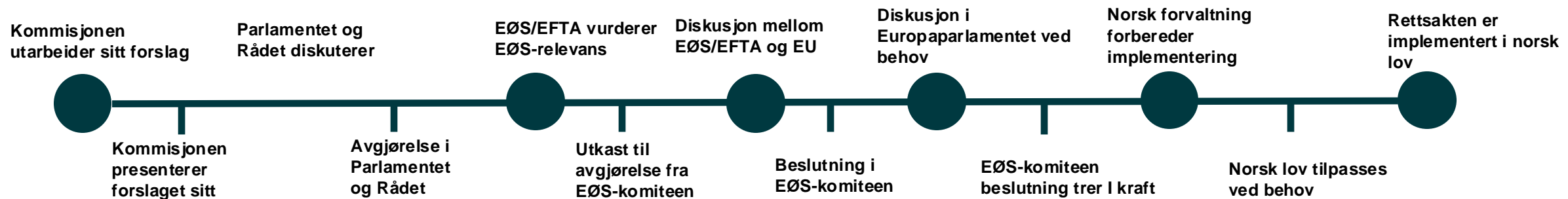
Forslag til rettsakt kan stoppes av Parlamentet eller Rådet.

Dette skjer svært sjeldent.

Kommisjonen velger enten å legge bort forslaget, eller fremme nytt senere.

Beslutningsprosessen stoppet

Oversikt over EØS-prosessen

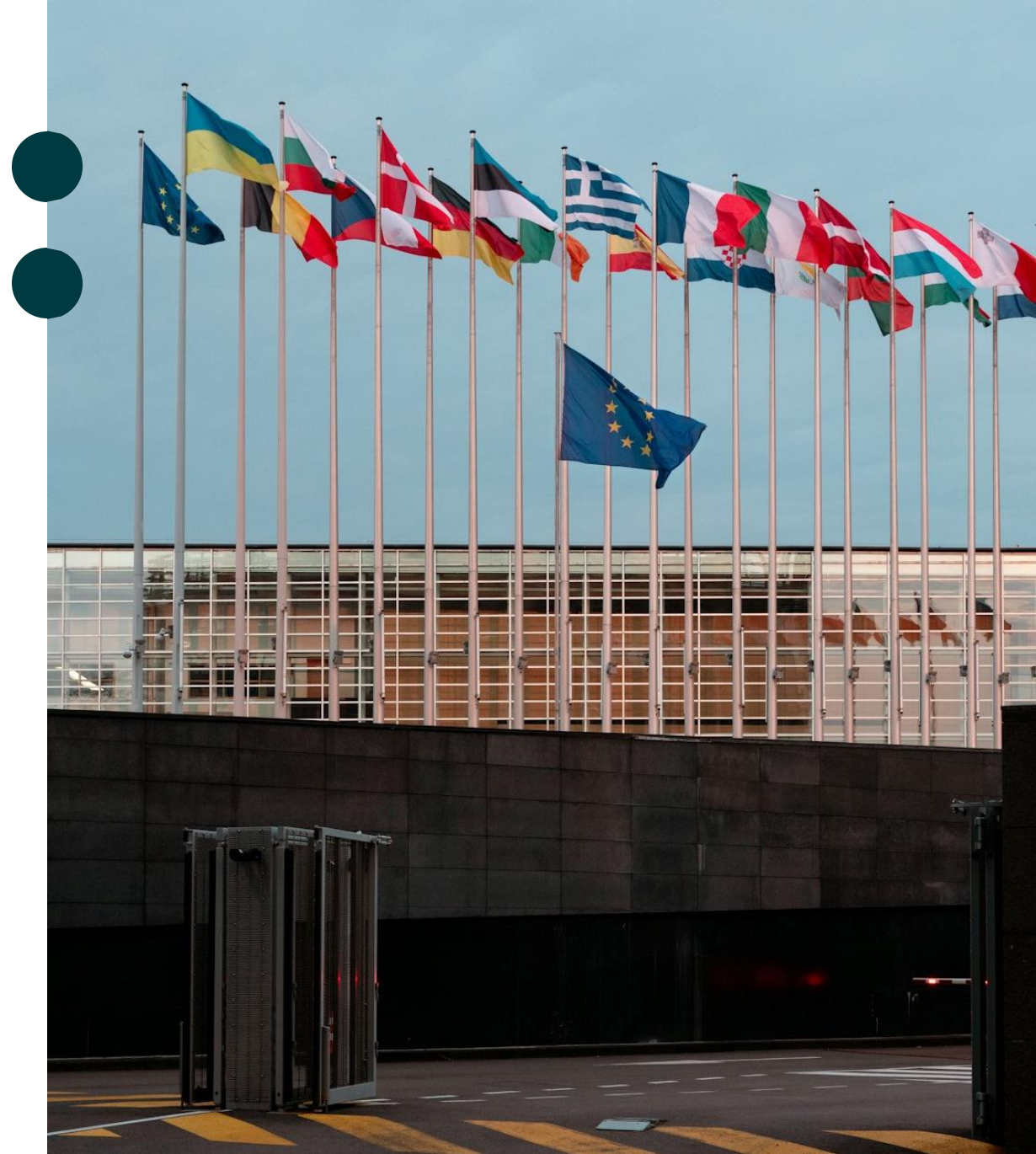
- Kommisjonen indikerer EØS-relevans, men EØS-landene gjør også en selvstendig vurdering.
- I Norge blir EØS-sakenes relevans og eventuelle behov for unntak diskutert i departementenes spesialutvalg for EØS-saker.
- Et rettsakt tildeles et ansvarlig departement, og det utarbeides EØS-notater med en foreløpig posisjon som senere omgjøres til et posisjonsnotat.

Det regulatoriske bildet

Hva er det som skjer?

Mye skal skje

- Klima er sektoroverstridene og ett med en økonomiske politikken.
- Fokus er å styrke konkurranseevne og sikre bedre tilgang til råmaterialer. (NIZA) og Critical Raw Materials Act
- 2020 «The European Green Deal» - EU klimanøytrale innen 2050.
- «Fit for 55» Den har som mål å redusere utslippene med 55% innen 2030.
 - CBAM
 - Fornybardirektivet
 - Endringer i Klimakvotesystemet

Byutvikling

- EU har et overordnet organ for å støtte byer i en tid med økende urbanisering. **European Urban Initiative (EUI)** har i perioden 2021-27 et budsjett på €450 mill.
- **Urban Agenda for the EU**
 - Oslo er den koordinerende byen som leder 'The Urban Agenda Circular Economy Action Plan' eller Circular Economy Pakken
- EU oppfordrer medlemsland til å opprette «**grønne soner**» hvor lokal myndigheter legger til rette for ren luft. Å kjøre i disse områdene medfører bot.

Energieffektivisering

- Mye ansvar settes på eiere av bygg. Tidshorisonten for implementering er usikker.
- Mål om **11,7 prosent** reduksjon i energibruk i 2030 sammenlignet med 2020.
- EUs bruk av energi skal ikke overstige **763 Mtoe** i sluttbruk og **992,5 Mtoe** i primærenergibruk innen 2030.
- Energieffektivisering først: alle land må i større grad ha fokus på energiutnyttelse.
- Krav om effektivisering ved stort forbruk og utnyttelse av overskuddsvarme (over **10 TJ** og **85 TJ**)
- Regjeringen har utarbeidet et posisjonsnotat og gjennomført offentlig høring. Det har foreløpig ikke kommet et gjennomføringsnotat.

Copyrights: European Commission, Urban agenda for the EU Multi-level governance in action (Report 2021)

Energieffektivisering

- **Bygningsenergidirektivet:** Hovedmål at alle bygninger skal være nullutslippsbygg innen 2050.
- Næringseiendom: **16%** av de dårligst presenterende bygningene må renoveres innen **2030**, **26%** innen **2033**.
- Alle bygg må oppnå energiklasse **E** innen **2027** og **D** innen **2033**.
- Co2-avtrykk for nybyggs levetid skal beregnes og angis i energiattest når bygget er større enn 1000 kvm fra **2028**. Fra **2030** gjelder det alle nybygg.
- **Krav om solenergi** på offentlige bygg og næringsbygg gradvis fra 2027
- Finansieringstiltak for å stimulere til renovasjon gjøres av medlemslandene.
- Direktivet er markert EØS-relevant.

Copyrights: European Commission, Urban agenda for the EU Multi-level governance in action (Report 2021)

Sirkulærøkonomi

- Gjenbruk av materialer blir en kritisk del av EUs klimaarbeid. EUs forsterkede produktammeverk står sentralt.
- **Nasjonalt:** Ny lov om kast av matavfall våren 2025 – og egen nasjonal handlingsplan for sirkulærøkonomi.
- **Avfallsdirektivet, fokus på tekstil- og matsektorene** da disse er blant de mest ressurskrevende sektorene som forårsaker betydelige negative miljøpåvirkninger.
 - Nye mål for ombruk og materialgjenvinning av «municipal waste» - **55 %** innen 2025, **60 %** innen 2030, **65 %** innen 2035
 - Stimulere design og produksjon av produkter som er ressurseffektive og egnet for ombruk og reparasjon (p. 4-6).
 - **Utvidet produsentansvar.** Produsentene skal betale for kostnader knyttet til separat innsamling, måloppnåelse, og rapportering (p. 6-7).
 - ESA har i en ny rapport varslet at Norge ikke når målet om gjenvinning av 55% «kommunalt avfall» innen 2025.

Sirkulærøkonomi

- **Plastdirektivet**

- Omsetningsforbud på spesifikke plastprodukter (Artikkel 5). Forbudte produkter: Bomullspinner, bestikk, tallerkener, sugerør, rørepinner, ballongpinner, mat- og drikkebeholdere i EPS (isopor) og alle produkter av okso-nedbrytbar plast.
- Krav til produktdesign (Artikkel 6). Korker og lokk: Plastkorker på drikkevareemballasje må forbli festet under bruk.
- Redusert forbruk av engangsplast (Artikkel 4). Forbud mot gratis utdeling av engangsplast.

- **Batteriforordningen (EU)2023/1542**

- Økodesignkrav: Krav til batteriers karbonfotavtrykk, levetid og bruk av resirkulerte materialer.
- Digitalt produktpass: Fra 2027 skal industribatterier og elbilbatterier følges av et digitalt produktpass for transparens og informasjon.
- Krav i avfallsstadiet: Økte mål for innsamling og gjenvinning av batterier, med mål om å støtte en sirkulær økonomi.
- Produsenter får utvidet ansvar for innsamling, materialgjenvinning og informasjon til forbrukere.

Parkering

- Reguleringene fra EU har i hovedsak vært rettet mot parkering langs hovedveiene for å sikre tilstrekkelig resttid og bedret veisikkerhet.
- Vi ser nå en utvikling hvor man i økende grad fokuserer på **parkeringshåndtering i byene.**
- Kommende Transport- og turisme kommisær får særlig ansvar for å gjøre den europeiske infrastrukturen mer bærekraftig.
- **«PARK4SUMP» studien, finansiert av Horizon 2020 programmet, testet en rekke virkemidler for å bedre håndtere parkering i byene.** Studien anbefaler å redusere etterspørselen gjennom lokale maksimumstandarder for antall parkeringsplasser, redusere parkeringsplasser særlig langs veien, og innføre økte men differensierte parkeringsavgifter som investeres videre i kollektivtransport.
 - Data fra Norge ble brukt i studien.

Næring i byene

Alle de overnevnte rettsaktene har eller vil få konsekvenser for næringsvirksomhet i byene.

1. Operasjonelle endringer og kostnader
2. Produkt- og emballasjekrav
3. Justeringer i forsyningskjeden
4. Muligheter i sirkulær økonomi
5. Markedsføring og kundeengasjement
6. Regulatorisk oppfølging og rapportering

Hva kommer?

Forventede utviklingstrekk

Mandatet til kommende periode

- Europakommisjonen har som mål i perioden 2024-2029 å i) styrke konkurransekraften til EU, ii) videreføre den grønne given, og iii) øke investeringene.
- Kommissjonspresidenten har skrevet brev til sine kommissærer med bestillinger om hva de skal jobbe med i sin periode – «Mission Statements».
 - **Circular Economy Act.** En rettsakt som vil skape markedsetterspørsel for sekundære råvarer og etablere et enkeltmarked for avfall. Henger sammen med Critical Raw Materials Act, som Norge nå forhandler med EU om. Hintet om i von der Leyens tale.
 - Strengere regler for «**forever chemicals**».
 - **Nature credits.** Som klimakvoter, men med natur.
 - **Transport:** Avkarbonisering av det europeiske infrastruktursystemet, bygge høyhastighet toglinjer mellom europeiske hovedsteder, innføre system for enkeltbillettsalg, og bygge opp lade-infrastrukturen for elbiler.

● Andre saker som kan komme

- Valget i USA kan snu prioriteringene. En Trump-administrasjon vil overlate europeisk sikkerhet til Europa – og EU må bære tyngden av Ukrainas forsvarskamp.
- Handelskrig mellom de store blokkene EU, USA og Kina. 31. Oktober ble den europeiske tollen på kinesiske el-biler opprettet. EU er i dag avhengig av import av viktige råvarer, solpaneler og batterier. Dersom kostnadene for dette øke eller varene uteblir, kan det forsinke det grønne skiftet, særlig utbygging av fornybar energi.
- Karbonprising er det mest vellykkede klimatiltaket EU noen gang har sjø satt. Det er helt avgjørende for at EU skal nå sine klimamål. I «Fit for 55» utvides kvotehandelen til nye sektorer og rykker nærmere folks hverdag, fordi bygg og veitransport blir omfattet. Når dette er innført fra 2027 vil folk flest, ikke minst de med dårlig råd, direkte føle kostnadene ved klimapolitikken på sin egen økonomi.

Gørill Husby Moore

Partner & Leder for Energi og Industri

+47 452 84 870

ghm@rudpedersen.com

Christina Højer Mørkve

Public Affairs Manager

47 971 21 625

Christina.morkve@rudpedersen.com